

FOTOGRAFIE

Martin Rybák

FOTOGRAFIE

MARTIN RYBÁK

Brno 2021

Nejlepším přítelem fotografa je odpadkový koš
(prof. J. Šmok)

*Za život dokáže fotograf vytvořit ne více než sedm opravdu
dobrých fotek*
(Jan Saudek)

Fotografování se zdá být snadnou záležitostí, zejména v současné době automatizace a digitalizace. A ono to také skutečně snadné je, stačí jen stisknout spoušť. Jistě, ne vždy je vše tak prosté, ale i technické finesy se dají zvládnout při troše vytrvalé snahy.

Stále tu však zůstává zásadní otázka, na kterou si musí každý fotograf odpovědět, otázka *proč*. Proč tu spoušť vůbec stisknout. Neexistuje jednoduchá odpověď, ale je třeba ji stále a poctivě hledat, neboť se mění nejen obecný vkus, ale i samotný fotografa.

Vlastně vůbec netuším, jestli už někde těch sedm slušných fotek neleží v mých šuplících, proto fotím dál. Co kdyby tam ještě nebyly...

ZAČÁTKY

První fotoaparát jsem dostal k Vánocům, když mi bylo osm let, a od té doby fotím skoro pořád. Nejprve to byl zápas s technikou, později zase zápas se socialistickým (čti katastrofálním) zásobováním, vedoucím k mnoha slepým uličkám. Nyní je všeho dost (jsou-li peníze) a používám fototechniku, o níž jsem dříve mohl jen snít. A také dostupnost či spíše záplava informací a fotek na Internetu posunuly fotografování úplně jinam. Jen otázka *proč fotit* stále zůstává otevřená. A odpověď(i) se průběžně mění...

1967

1968

1968

1968

1968

1968

1969

1969

1971

1969

1969

1969

LIDÉ

1970

1975

1975

1975

1989

2014

2019

2015

2015

2020

2018

2020

FRAGMENTY PŘÍRODY

2021

2000

2003

2015

2019

2021

2015

2019

2007

2021

2016

2016

2019

2005

2021

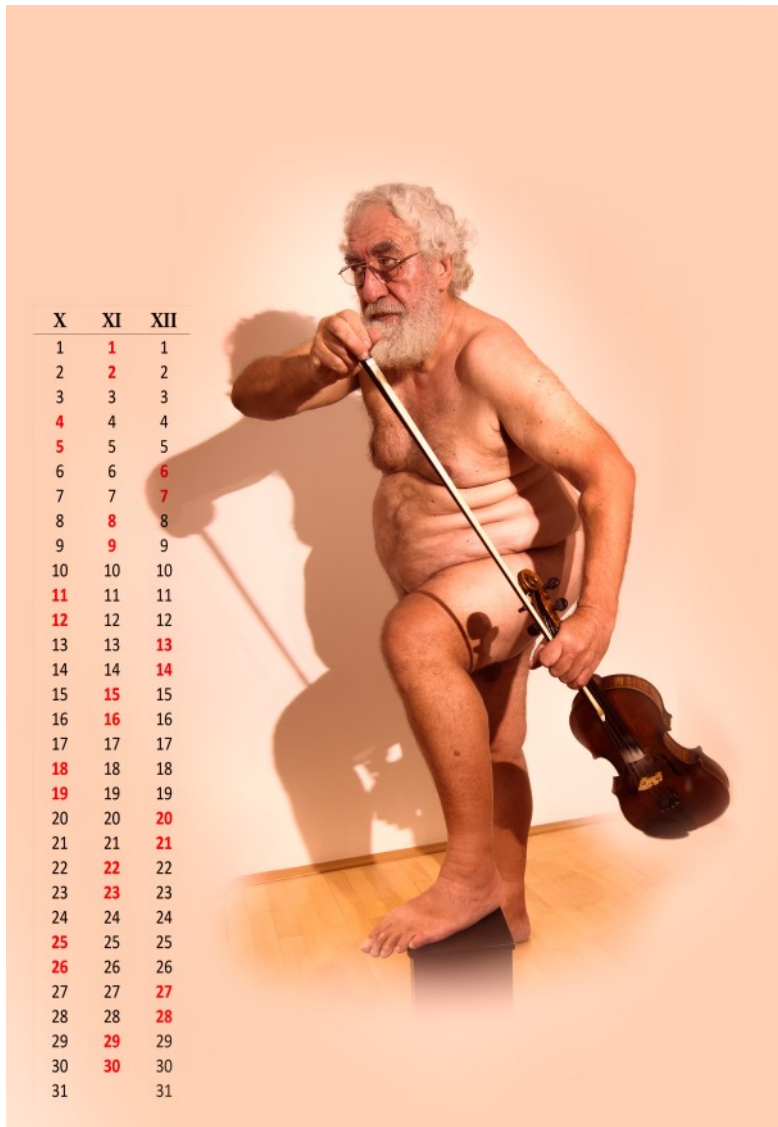
2007

VYVALDI ANNO 2014

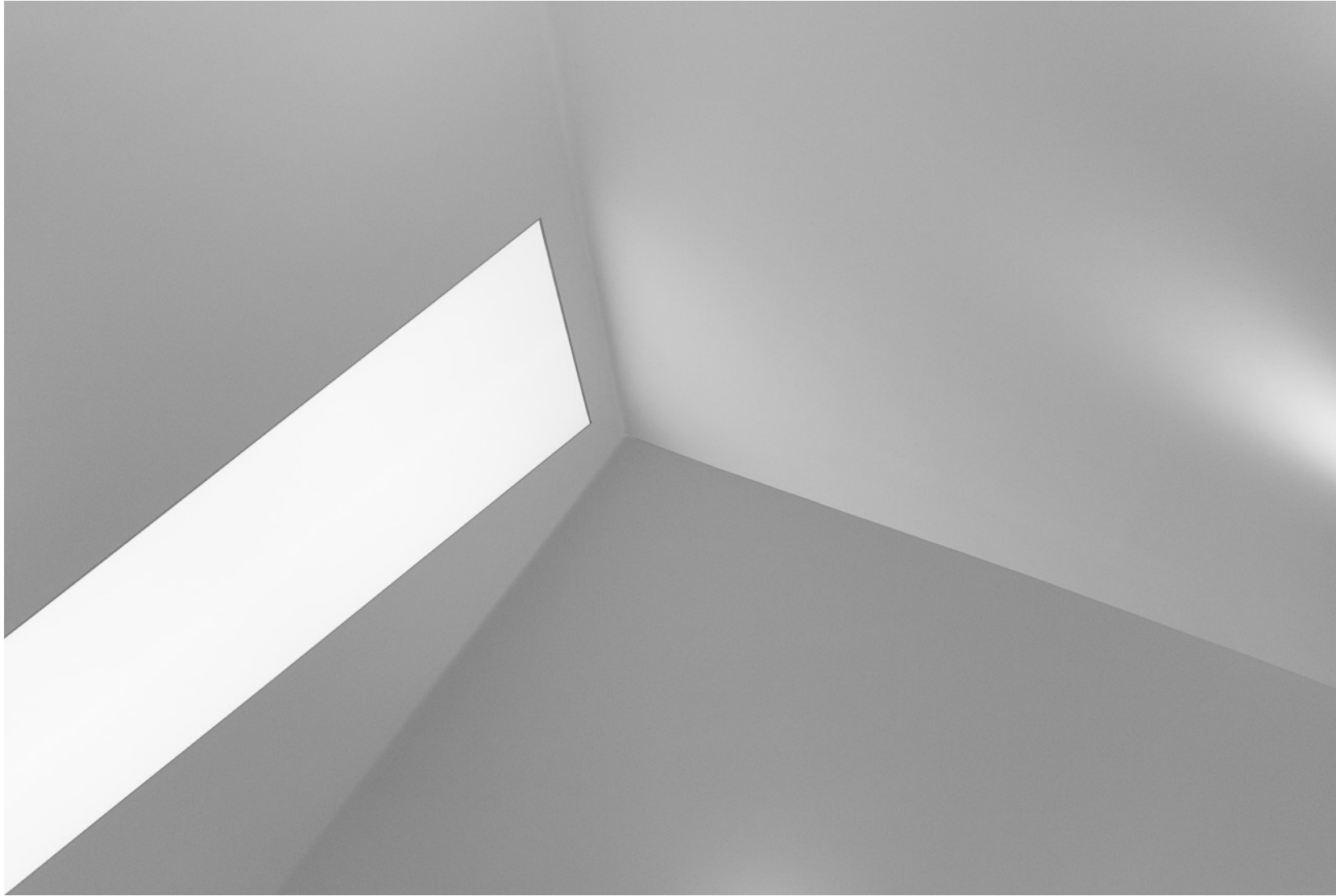

Jak se do lesa ...

TVARY

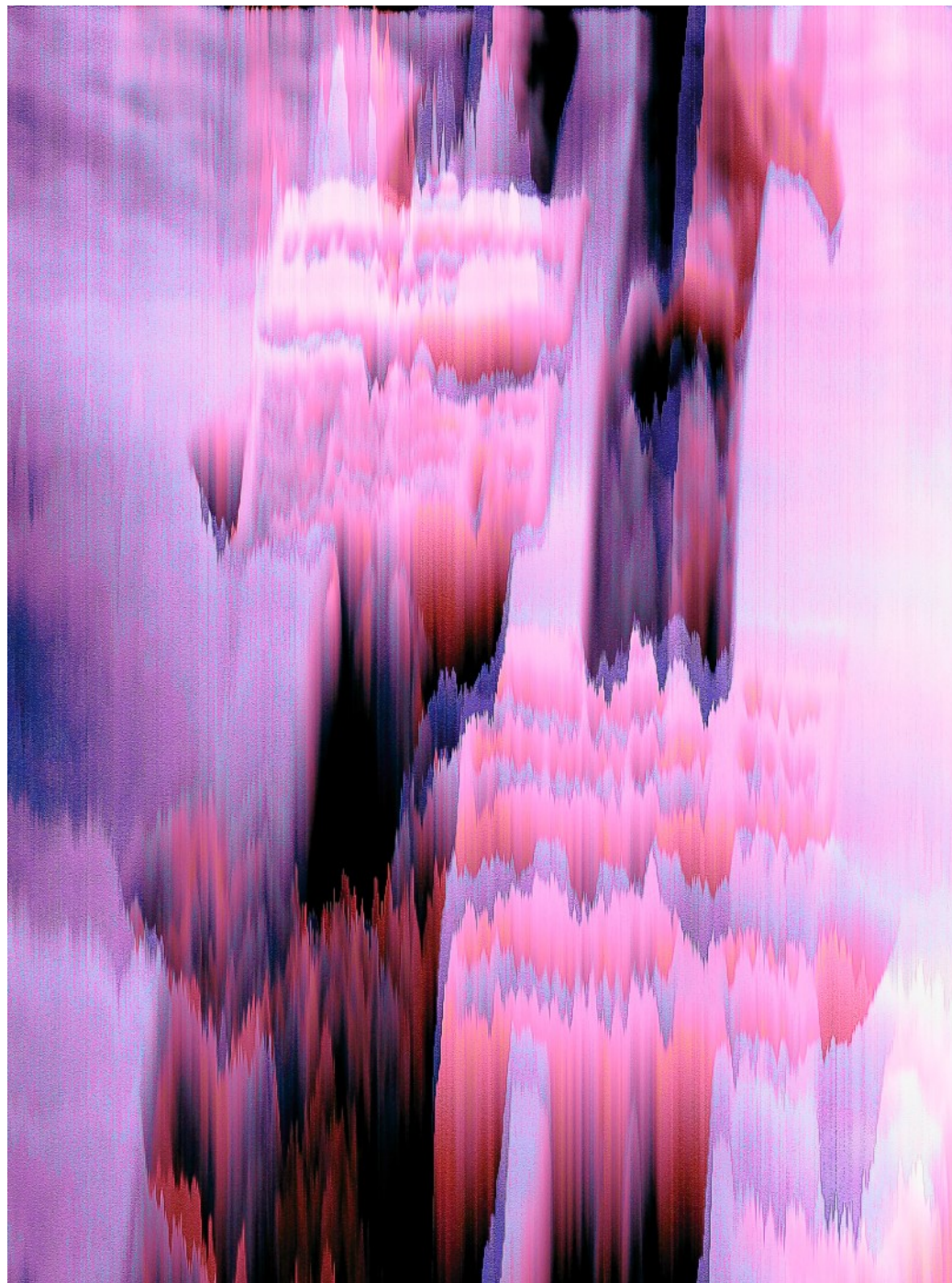
2014

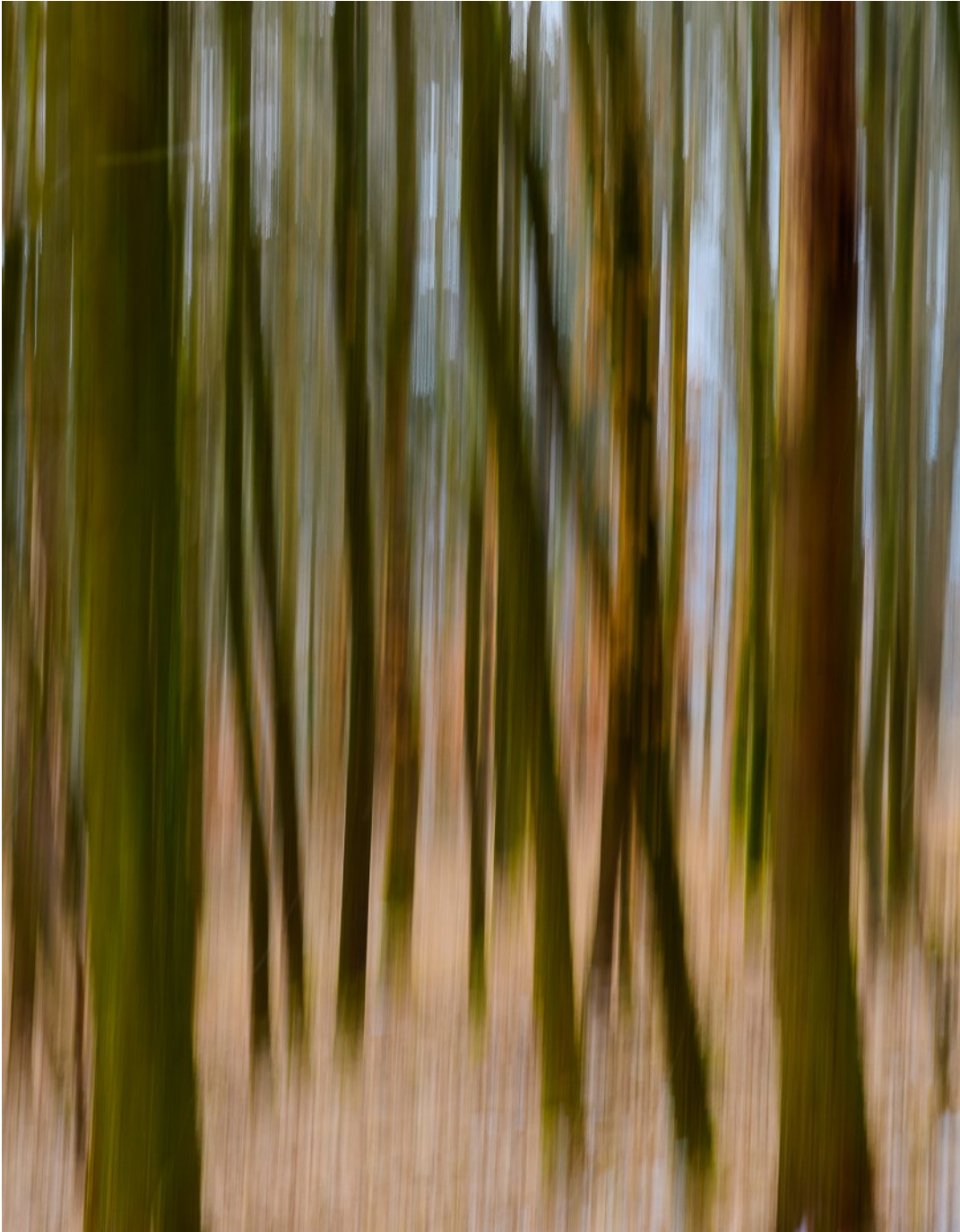

2014

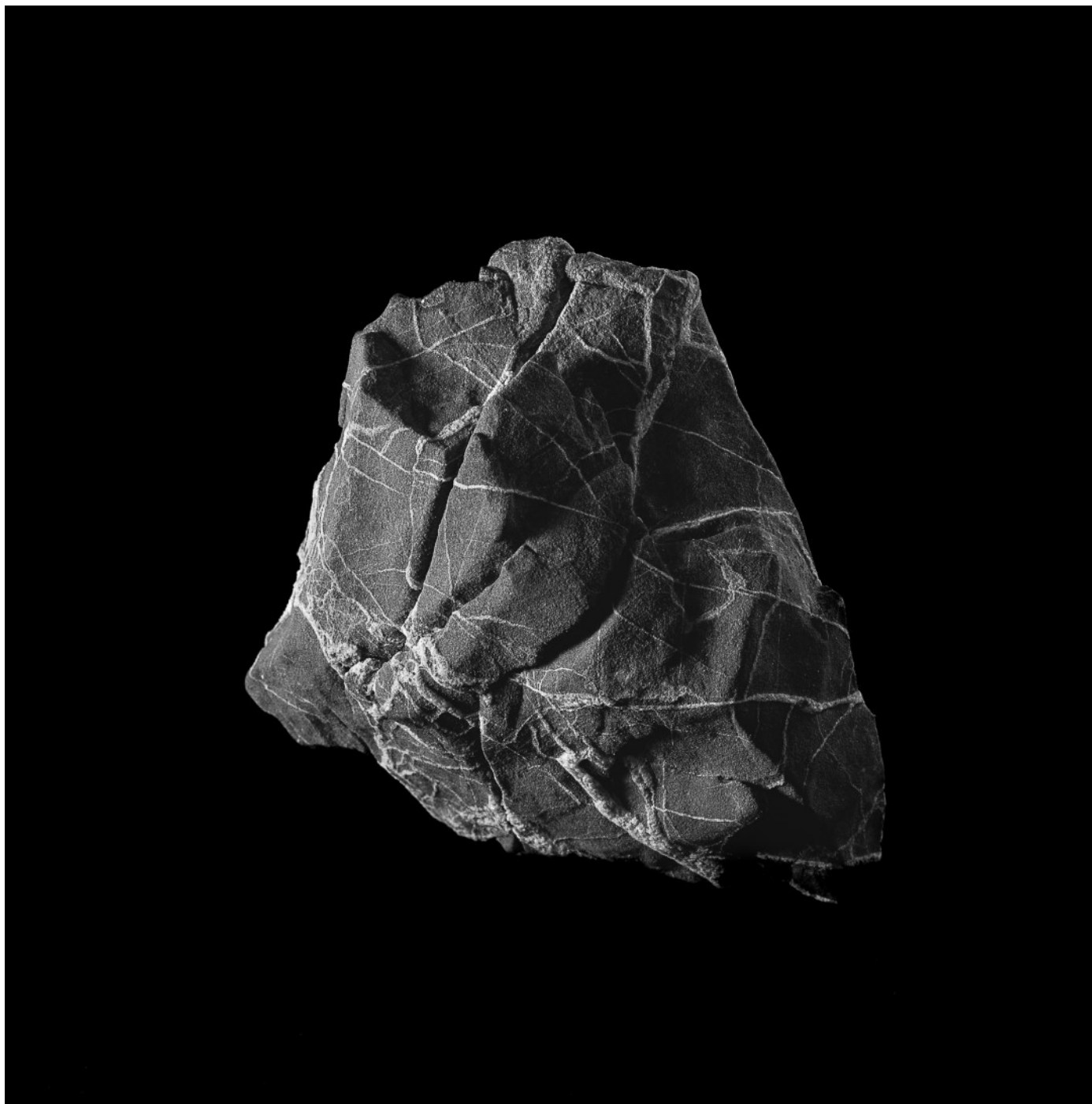
2010

2021

2020

2020

2020

2014

2021

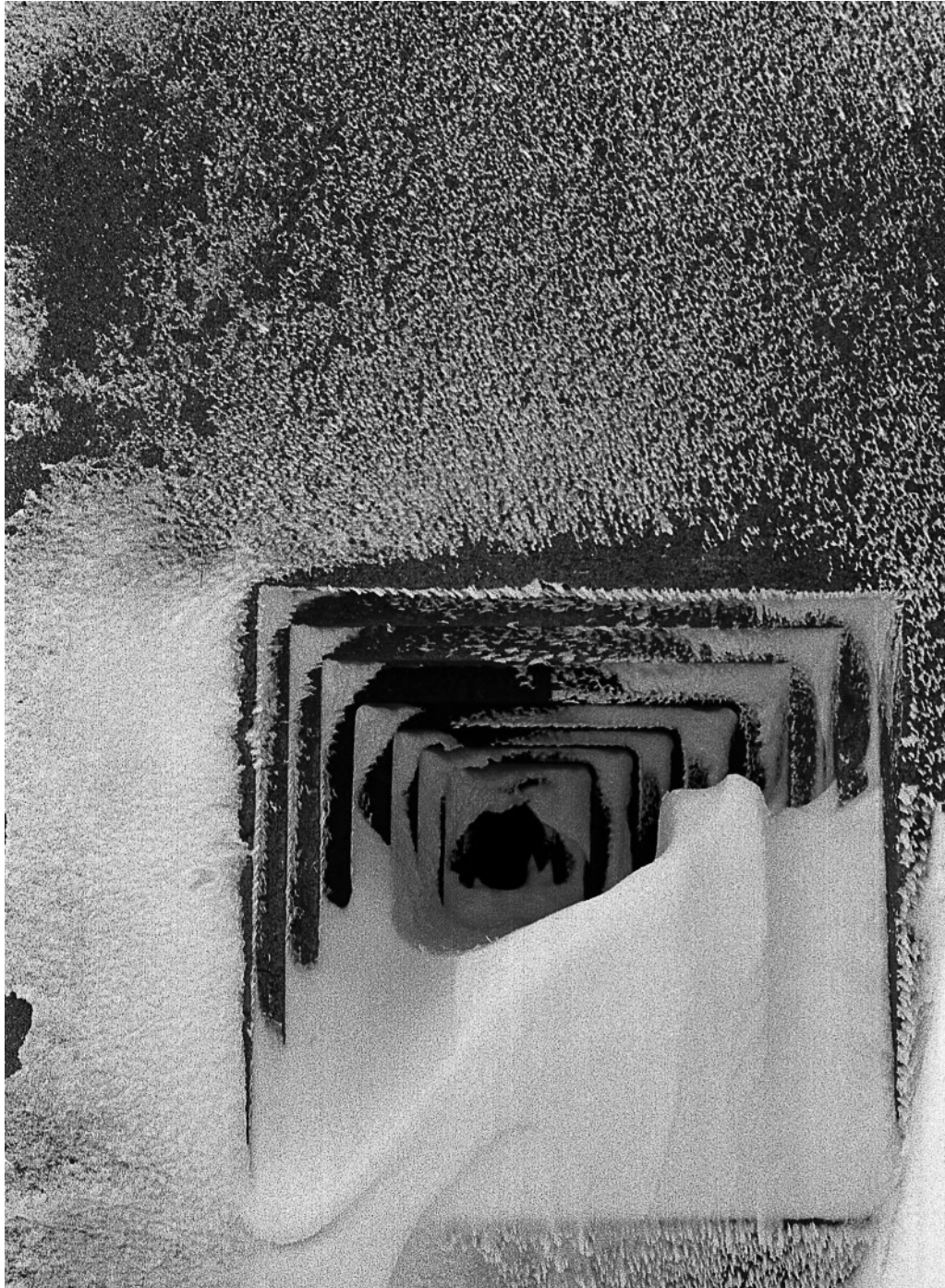
2020

2000

2001

FRAGMENTY MĚSTA

2019

2019

2019

2004

2004

2019

2004

POZNÁMKY

U Svratky v zimě. Jedna z prvních mých fotek, na kterých jen nepózuje rodina. Teprve jsem se učil pracovat s novým aparátem Zorki 10. A taky jsem zkoušel vývojku s pyrokatechinem k dosažení asi 3x vyšší citlivosti, i když za ceny vysoké zrnitosti. (1968)

První máj 1968. Panovalo všeobecné nadšení z uvolnění režimu, poprvé v životě jsme mohli na studentské demonstraci projevit své názory. Ostatně na dlouhých 21 let taky naposledy.

Foceno staříčkou středoformátovou Exaktou—asi mi tehdy zbyly ještě nějaké filmy. Dodnes lituji, že jsem si ji nemohl nechat, na druhé straně bych další filmy na kovové cívce (8 políček 4,5 x 6 cm) už sehnal jen těžko. (1968)

V Brně se budovalo první panelové sídliště Lesná. Ten, kdo viděl film Věry Chytilové Panelstory, si může udělat představu, o co asi tak šlo. Pokoušel jsem se zachytit všechn ten nepořádek po stavbě a nepřipravenost sídliště k bydlení. Na druhé straně slepovaná panoramata panelových bloků nebo vyrovnání sbíhajících se linií představovalo velkou výzvu při zvětšování. Dnes je Lesná už dávána za příklad vzorového sídliště. Fotoaparát Zorki 10, objektiv 45 /2,8. (1968)

Můj bratr Vítek. Jeden z prvních pokusů o portrét, snad i povedený.
Exakta, Tessar 75/3,5 (1968)

Tryzna v Kounicových kolejích za Jana Palacha, který se upálil na protest proti okupaci a nástupu normalizace. Jeho naděje, že jeho oběť povzbudí český národ k rezistenci, se bohužel nepotvrdila.
Zorki 4 50/2, Fomapan 21 (leden 1969)

I přes všechn politický marasmus šel život dál. Fotit taneční by nebyl problém, kdyby byl blesk. Ale elektronický bateriový blesk nebyl, leda možná v Tuzexu. Nebyl ani citlivý film nebo jen za velké (pro mě) peníze. Takže jsem experimentoval s pyrokatechinovou vývojkou, což je na zrnitosti dobře vidět. Ale aspoň něco. (Vlastně blesk jsem měl—na speciální hořčičkové žárovky, na každý snímek jedna žárovka.)
Zorki 10, 45 mm, f/2,8, 1/30 s, Orwo NP27, 3xpush (1968—1969)

Foták jsem nosil všude a drzost mi nescházela. Snímek mladého Bolka Polívky ve hře Meziřeči Ivana Vyskočila v divadle Husa na provázku, které bylo světlou oázou v sílícím přívalu normalizace. Tenkrát hrálo v loutkovém divadle Radost. Dobře se pamatuji, že jsem se tam jen těžko rovnal, velikost sedaček odpovídala dětskému publiku.
Zorki 4 85/2, Ilford HP4 (1971)

Veletržní pohár ve volejbalu se hrál na zaplněném zimním stadionu. Jako volejbalový nadšenec jsem musel fotografovat, takže jsem si drze sedl přímo na střídačku k reprezentantům, neboť jsem měl jen základní objektiv. Kupodivu nikdo neprotestoval, ochranky tenkrát nebyly.
Fotka je z utkání Československo—Brazílie.
Zorki 4 50/2, Orwo NP27 (1969)

Když mě táta vzal do Pardubic na dostihy, musel jsem přirozeně mít s sebou i foťák. To už jsem měl Zorki 4, což byla věrná kopie modelu Leica, bohužel výrazně nižší kvality jak mechanicky, tak opticky. Tehdy jsem tomu tak nerozuměl a tak jsem si s tím moc hlavu nelámал. Měl jsem ovšem jen pevnou padesátku, takže jsem musel fotit hodně zblízka. A tak jsem se motal u stájí, fotil diváky i koníky a nakonec se drze vetřel přímo na závodní dráhu, od proutěnek jsem se postupně posunul až k vodnímu příkopu. Před startem jsem už nestačil přejít na druhou stranu a tak jsem musel fotit proti slunci. Nakonec to přineslo docela zajímavé efekty, jak někteří koně dopadali do vody.
Zorki 4, Jupiter 50/2, Orwo NP20 (1969)

Mí rodiče při procházce v parku.
Vlastně jsem jen zkoušel, co dokáží s nově pořízeným objektivem 135 mm. Dlužno říci, že ostření dálkoměrem pro teleobjektivy moc přesné není, ani pro Leicu nejsou delší objektivy než 135 mm. Aby nepřibýlo neostrých snímků, bylo třeba více clonit.

Fotky ze celostátní slavnosti ukončení dožínků v Brně.
První pokusy o street foto, ale tak se tomu tehdy u nás ještě neříkalo. Výsledky byly vcelku rozpačité. Zaostřit na babku pojídající uzenku ještě šlo, ale tanec už jsem nestíhal. Dnes vím, že to chtělo udělat těch fotek desetkrát tolik a některá by určitě ostrá byla, v té době jsem ale šetřil filmem.
Praktica L, Zeiss Pancolar 50/1,8, Ilford HP4 v Microphenu push +2 (1975)

Praha, Václavské náměstí, prosinec 1989. Během listopadové sametové revoluce jsem toho, bohužel, moc nenafotil. Jednak Brno bylo za Prahou dost pozadu, jednak se koncem roku kupilo spousta práce. A taky jsem vše prožíval spíše na svém pracovišti než v ulicích. Jediné fotky z té doby jsou teprve z Prahy, kam jsem jel služebně právě na Mikuláše. Jako vždy jsem si koupil zpáteční jízdenku na pozdější vlak, abych mohl trochu pocourat Prahou, takže jsem měl na focení dost času. Většina snímků ovšem byla focena až po setmění.
Praktica BX20, 28/2,8, Ilford HP4

Basák.
Fotka vznikla v hospodě, kde kapela mých přátel hrávala. Fotit při mizerném světle jsem původně vůbec nechtěl, ale ukázalo se, že kamarád slaví sedmdesátiny, takže jsem nemohl nefotit. Měl jsem s sebou sice kvalitní, ale přece jen pouze malý kompaktní Canon S95 s málo světelným zoomem, takže řada, vlastně většina, fotek byla mázlá a navíc hodně zašuměná. V tomto případě byl expoziční čas 0,4 s a použil jsem jen malý výřez.

Na řece Mekong. Laos 2019
Nikon V1, Nikkor 1 30-110/3,8-5,6

Studenti, Brno 2015
Nikon V1, Nikkor 1 10/2,8

Brno 2015
Nikon V1, Nikkor 1 10/2,8

Bangkok, China town 2019
Nikon D500, AFS Nikkor 35/1,8

Poprvé jsem byl v exotickém prostředí a hned první den zájezdu jsme se vypravili do čínské čtvrti. Tady se žije na ulici a v tom šíleném shodnu a ruchu si nikdo fotoaparátu nevšímal., když jsem se snažil alespoň částečně tu atmosféru zachytit.

Zelný trh v době epidemie, Brno 2020
Nikon V1, Nikkor 1 11-27,5/3,5-5,6

Brno, Vánoce 2018
Nikon D500, AF Nikkor 35-70/2,8

Zjistil jsem při zimních procházkách s malou Alžbětou, že nejlepší kamufláž fotoaparátu při street foto je tlačit kočárek.

Les po vánici. Babí lom, 2000
Nikon N70, Sigma 70-210/3,5-4,5

Dolomity, 2015
D700, Nikkor 200/4

Vysočina, 2019
D700, Sigma 105/2,8
Začátek podzimu bývá na Vysočině krásný. Tentokrát nám víkend propršel.
I tak bylo co fotit, jen to chtělo se trochu namočit ve vysoké trávě.

Hádecká planina u Brna 2021
Zdejší dubina se dá fotit nejlépe, když je venku hnusně.

U Jelení studánky, Jeseníky, 2015
Nikon 1V1, Nikkor 10-30/3,5-5,6
Při každoročním přejezdu Jeseníků na běžkách se začíná na hlavním hřebenu. Vždy tu fučí jak sviňa.
Ruce i tváře zebou a vytahovat foťák se nikdy nechce.

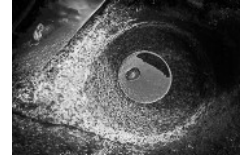

Ranní rosa na zahrádce, 2007
Nikon D200, Nikkor 35-70/2,8

Vydra, Šumava, 2016
Nikon D700, Nikkor 28/2,8

Sextenské Dolomity, 2005
Nikon FM2, Nikkor 35-70/2,8, Fuji Provia 100

Když jsem brzo ráno vylezl z chaty u Tre Cime di Lavaredo, abych zjistil, jak jsme na tom s počasím, mrzlo. Právě vycházelo slunce. Vypadalo to, že fotit při zatažené obloze nemá smysl, ale slunce náhle v protilehlém hřebenu ozářilo růžové stěny. Celé to trvalo jen pár minut. A pak zase rychle pod vyhřátou deku.

Lavička, Brno 2021
NIKON Z6, AF Nikkor 28/1,4

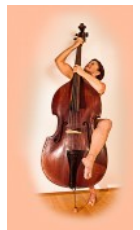

Babí lom, 2007
Nikon D200, AF Nikkor 18-70/3,5-4,5, blesk SB800

Oranžový filtr na blesku oddělil chaos zasněženého lesa od pokrouceného kmene dubu.

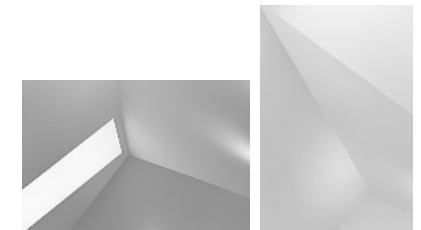

Kamarádi z kapely Wénovi Kidi si usmysleli, že nafotí kalendář aktů. A toto je výsledek. Aby byla zachována hudební linka, jde o čtvero ročních období. Fotilo se v obýváku Pěnice, jediná bílá zeď byla v malém rohu 1,5 x 1,5 m.
Nikon D700, AF Nikkor 18-35/3,5-4,5, 2x blesk SB800
Brno 2013

Líbí se mi zkoumat bílé plochy, když se jejich tonalita podle osvětlení mění a přecházejí jedna v druhou.

Galerie Závodný, Mikulov
Nikon 1 V1, Nikkor 18/1,8

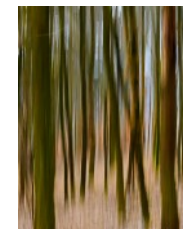

Tento abstraktní obraz není fotografie, přestože vznikl v digitálním aparátu. Jedná se o poslední snímek z Canonu A80 poté, co jeho elektronika vypověděla službu. Ale je možné, aparát přestalo bavit dělat mé hloupé obrázky a rozhodl se konečně svobodně tvořit.

Podvečerní podzim v lese. Vranov 2021
Nikon D500, Nikkor 16-80/2,8-4, 1/15 s

Detail dřeva napadeného houbou. Brno, Wilsonův les, 2020
Nikon Z6, Nikkor Z 24-70/4 S

Brno, 2020
Nikon 1 V1, Nikkor 6,7-13/3,5-5,6

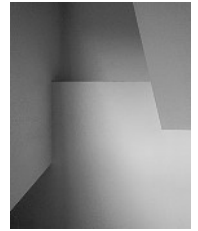

Vápencové škrapy. Mora, Dolomity 2014
Nikon 1 V1, Nikkor 10-30 /3,5-5,6

Strop na schodišti, Brno 2021
Nikon V1, Nikkor 11-27,5/3,5-5,6

Na začátku covidové epidemie, když byl zákaz vycházení, jsem si fotil doma.
Ulita, 2020
Nikon D700, Sigma 105/2,8

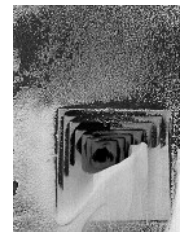
Pavučina s ranní rosou.
Nikon D500, Sigma 105/2,8 Macro

Strop.
Nikon F70, Sigma 105/2,8, Orwo NP15
Brno 2000

Střílna řopíku. Řopík bylo označení menšího typu pevnůstek v obranné linii na hranicích s Německem. V zimě tenkrát napadla spousta sněhu, že ani na lyžích nebyly cesty prostupné a pevnůstka byla skoro zavátá.
Orlické hory, 2001
Nikon F70, Nikkor 50/1,8, Orwo NP15

Zrcadlová architektura, Kuala Lumpur, 2019
Nikon D500, Nikkor 200/4

V zrcadlové stěně moderní budovy se odrážejí další dvě období.
Singapur, 2019
Nikon D500, Nikkor 16-80/2,8-4

Futuristická lávka pro pěší, vybudovaná po vzoru dvojité šroubovice.
Singapur, 2019
Nikon D500, Nikkor 10-24/3,5-4,5

Lom na těžbu okrových barviv,
Provence, 2004
Nikon F70, Sigma 105/2,8, Fuji Provia 100

Provence, 2004
Nikon F70, Nikkor 35-70/2,8, Fuji Provia 100

Kuala Lumpur, 2019
Nikon D500, Nikkor 200/4

Jedním z mých dlouhodobých projektů jsou fotky dveří a oken. Tahle je z Provence, 2004
Nikon F70, Sigma 105/2,8, Fuji Provia 100

DODATEK

Za celých těch 60 let focení mám asi 30 tisíc negativů a diapozitivů. S nástupem digitálů se ovšem počet snímků rapidně zvětšil. Když spočítám, co mi ukazují závěrky mých Nikonů, bylo to dosud okolo 300 tisíc expozic, z nichž asi dvacet tisíc mám uložených na disku nebo CD či DVD v několika zálohách. V začátcích digitální éry byly aparáty mimořádně drahé a mohl jsem si dovolit jen levnější modely. Ty také umřely jako první, nikoliv mechanicky, ale došlo k poruchám elektroniky. Později už jsem volil poloprofi foťáky a ty zůstaly funkční doposud všechny a přestože morálně zastaraly, kvalita fotek je stále běžné focení vyhovující.

Celkově mi prošlo rukama okolo 20 foťáků a skoro s každým se pro mě pojí nějaký příběh nebo zážitky. A většinu jich stále mám, i když ty filmové už dlouho jen leží.

Můj první fotoaparát byl tento RIX, tvářící se jako dvouoká zrcadlovka. Bakeliťák, jeden film měl 12 políček 6x6 cm. Světelnost objektivu 1:11, závěrka 1/25—1/75 s. Žádné zaostřování, ostré bylo vše od 3 m dále. Jedinou výhodou byl lehký chod spouště, takže nedocházelo k roztřesení snímků. A jak bylo v té době zvykem, aparát byl vybaven krásným koženým pohotovostním pouzdrům.

Předválečná zrcadlovka Exakta putovala po naší rodině a občas jsem s ní mohl fotit. Potřebovala však film na kovových cívkách, 8 políček 6x4,5 cm. Kvalitní objektiv Tessar 75mm 1 : 3,5 se nedal měnit, časy byly 1/25—1/1000s. Ostření na matnici bylo přesné, ale bez pentaprismatu se nehodila na dynamické focení. Také přetáčení šlo už hodně ztuhla, kromě toho se filmy na kovové cívce daly sehnat už jen v bazarech. Přesto jsem s tímto aparátem udělal pár dobrých fotek, tedy alespoň technicky dobrých. Škoda, že nevím, kde nakonec skončila.

Legendární Flexaret Va uměl všechno, co foťák umět má. Akorát jsem jej dostal jako dárek až poté, co jsem už fotil Prakticou. Fotky z Flexaretu se daly zvětšovat na velké plachty, objektiv kreslil, pokud se trochu přiclono. Ještě stále je funkční, jen kožená brašna se už se rozpadla. Digitální foťáky už dosahují lepší kvality a tak jej mám jen jako relikvii.

Můj první pořádný foťák byl ruský Zorki 10 a hned musím předeslat, že jeho koupě byl omyl. Zjevně šlo, jako u většiny ruských aparátů, o kopii nějakého, nejspíš japonského, aparátu. Byl to plný automat se selénovým expozimetrem, takže nepotřeboval baterie. Objektiv 45 mm 1:2,8 byl velmi kontrastní. Ostřilo se dálkoměrem se slušným hledáčkem, v němž se ukazovala pod— a přeexpozice. Clonu a čas si ovšem aparát nastavoval sám, takže nebylo možno nic nastavit kromě citlivosti filmu. Spoušť měla dlouhý chod, protože ovládala zavírání clony. Unikátní bylo přetáčení filmu páčkou vespod a to levou rukou, což bylo docela pohodové.

Ale byl tu problém: aparát trhal perforaci filmu a fungoval jen s některými kazetami. Prostě konstrukční chyba, která se nedala opravit. Také nešlo nastavit clonu, aby automatika nastavila čas. To mi prodavač neřekl. Přesto, když se zrovna podařilo přetočit film bez potrhání, dělal krásné fotky. Musel jsem ho prodat dost pod cenou.

Můj první opravdu použitelný aparát byl Zorki 4. Šlo o ruskou kopii předválečného modelu Leica. Složitý foťák uměl všechno, ale k Leice měl daleko. Vše chodilo ztuhla, chyběla německá preciznost a přísné tolerance. Tam, kde Leica měla kvalitní ložiska, tady byly osičky z měkkého železa. Ani optika základního objektivu Jupiter za moc nestála. Byl sice světlý (1 : 2), ale málo kontrastní a ani po nezbytném zaclonění moc dobře nekreslil. Převíjením knoflíkem místo páčky bylo hodně nepohodlné, o složitém zakládání filmu ani nemluvě. Zato film se netrhal nikdy. Fotil jsem s ním skoro šest let.

Postupně jsem dokoupil objektivy, takž jsem měl sadu ohnisek 28, 50, 85 a 135 mm. Nové objektivy už kreslily lépe, ale seřídít ostření pro více objektivů současně nedokázali ani v servisu. Nakonec jsem se s tím musel poradit sám. Dobře to ostřilo jen s objektivem 2/85, ten byl můj oblíbený. Nakonec odešla závěrka—plátna propouštěla světlo.

Můj první kvalitní foťák byla tehdy nově vyvinutá Praktica řady L. Oproti ruské technice to byl úžasný aparát. Základní model L sice neměl žádné automatiky, ale fungoval rychle, spolehlivě a přesně. Objektivy byly se závitem Pentax M42x1. Měl jsem nakonec velmi dobrou sadu Zeiss 2,8/28, 1,8/50, 1,8/80 a 3,5/135, kterou překonaly až Nikony, na něž jsem přešel později.

Jedinou vadou na kráse byl nedokonalé matování uvnitř foťáku, které způsobovalo závoje při protisvětle. Takže bylo třeba vnitřek vylepit podomácku černým sametem.

S nástupem barevného filmu jsem pořídil druhou Praktiku LTL, která už dovozovala měřit expozici přes objektiv. Fungovalo to sice pomalu, CdS senzor si dával na čas, ale konečně vycházely dobře i diapositivы.

Siluet Automat. Při služebních cestách do Ruska jsem fasoval diety, které jsem obvykle nestihl utratit. Nic pořádného nebylo k dostání, jen foťáky a hodinky, obojí dost nekvalitní. Tento foťák byl sympaticky malý a na rozdíl od jiných levných ruských aparátů byl celokovový. Zdálo se, že by mohl sloužit jako jakýsi zápisník a v některých případech nahradit těžkou zrcadlovku. (Bylo to v době, kdy se o mobilech ještě ani nezdálo.)

Bohužel, byl to ruský výrobek. Na papíře bylo vše skvělé: automatická expozice s předvolbou clony, slušný objektiv, přijatelný hledáček. Bohužel kvalita byla ruská. Občas fungoval, občas ne. Nakonec jsem jej musel kompletně rozebrat a všechny spoje elektroniky znovu propájet. Pak už fungoval dobře, i když spoušť byla dost tvrdá a občas zůstávala viset. To byla ale vlastnost všech ruských aparátů. Nakonec jej nahradil Olympus μ -1.

Obdobně jsem jindy dovezl podivný ruský aparát. Také příjemně kompaktní a kovový, plně mechanický. Natahoval se na péro jako budík a na jedno natažení pak dokázal udělat osm snímků. Expozice se nastavovala pomocí symbolů a zaostřovalo odhadem, ale v hledáčku bylo vidět, na jakou vzdálenost je zaostřeno. Clona i čas se daly volit nezávisle.

Docela sympatické provedení, žádné baterie a fungovalo to. S jednou malou chybičkou: někudy dovnitř pronikalo světlo. Takže další ruský zmetek. Někomu jsem jej daroval.

Nové Praktiky řady B byly menší a byly vybaveny časovou automatikou. Objektivy se připojovaly bajonetem, což oproti závitů velký pokrok, a zvládaly měření expozice při odcloněném objektivu. Staré objektivy se závitem se daly použít přes redukci, ale nové objektivy se daly vcelku lehce sehnat a byly dokonce levnější než ty se závitem. Časem jsem měl také zoomy v rozsahu 18–210 mm, nebyly však moc kvalitní a nakonec jsem zůstal u pevných skel.

Model BX20 byl opravdu rychlý. Patice na blesk byla stejná, jakou měly zrcadlovky Olympus, takže jsem ve Vídni sehnal patku na svůj velký blesk Braun, s ním pak tato Praktika dovozovala TTL automatické řízení blesku.

V té době začal Aleš hrát házenou a já jsem zjistil, že ostří ručně prostě nestíhám. Praktiku proto záhy po revoluci nahradil Nikon.

Olympus μ -1 byl (vlastně stále je) krásný foťák s aerodynamickým tvarem, který perfektně zajižděl do kapsy, měl výborný objektiv a byla radost s ním fotit. Tedy jen do chvíle, kdy vadilo jeho pomalé ostření, typické pro kompakty. Byl ideální na vše, co dnes dělají mobily. Pevný objektiv 35/2,8 byl výborný a foťák byl i částečně utěsněný. Proti počasí. V zimě jsem s ním u pasu absolvoval například Vasův běh a během závodu jsem s ním dokázal udělat fotky pro knihu, kterou potom o závodu napsal kamarád.

Můj první Nikon byl F70. Byl to kompromis: nešlo o profi model, ale ani to nejlevnější, co Nikon nabízel. Ale už měl autofokus a ostatní vymoženosti Nikonu, takže mi lépe umožnil fotit sport. Jeho ovládání bylo dost atypické a odpovídalo spíše dnešním digitálním zrcadlovkám, takže na Internetu byl hodně kritizován, mně se to naopak zdálo jako dobré řešení. Také byl o hodně robustnější než Canon stejné třídy. Fotilo se mi s ním velmi dobře a nepřijít digitály, určitě by mi dlouho vydržel. Ve srovnání s Prakticou BX20 byl lepší skoro ve všem—třeba velmi jemná spoušť, rychlost snímání, autofokus, vynikající bodové a maticové měření expozice (specialita Nikonů), rychlá závěrka, výborně utlumené zrcátko a především výborné objektivy.

Nikon FM2 jsem pořídil těsně před nástupem digitálů a měl jsem ho opravdu rád. Robustní, samý kov, žádný plast, přitom docela malý. Pracoval i bez baterie a vše šlapalo precizně jako hodinky. Koupil jsem jej použitý, ale pokud se nejednalo o sportovní focení, byl nepřekonatelný a v řadě parametrů překonával i profi modely. S objektivy 28, 35, 50, 105 a 200 mm tvořil odolný set na cestování. Nikdy nezklamal, fungoval i při vybité baterii. A pracoval se všemi skvělými objektivy, které jsem měl pro F70.

Můj první digitál. Vlastně druhý—fotil jsem i se služební Minoltou, která měla 3 MPx a byla úžasně malá. Tenhle Canon A80 už měl 4 MPx. Zvolil jsem jej především proto, že ačkoliv šlo o malý kompak, měl řadu prvků společných s filmovými aparáty—třeba optický hledáček a možnost manuálního nastavení. Také používal karty Compact flash, které umožnily přechod k přicházejícím DSLR. Počítače ani Photoshop tehdy ještě nebyly příliš výkonné, ale fotky snesly srovnání s výsledky z obou analogových zrcadlovek Nikon, z nichž jsem filmy skenoval skenerem Minolta. Nakonec i přes relativně vysokou cenu se vypálil: když jsem spočítal, kolik bych dal za filmy a vyvolání, tak jsem vlastně tímto nákupem ušetřil.

Můj první „opravdový“ digitál byla zrcadlovka D70. Parametry (kromě ovládání, to bylo jiné) měla stejné s F70, ale fotky z 6 MP čipu byly o třídu lepší, než jaké jsem běžně dělal na film. A taky se zcela změnil styl práce—hned bylo vidět, co je na fotce blbě a mohl jsem dělat varianty a pokusy. Kromě toho všechny objektivy, které jsem měl, byly použitelné i na nové zrcadlovce. Skončil nakonec ve vitríně, když začala dělat náhodné chyby elektronika, ale svých 30 tisíc expozic, což byla udávaná životnost závěrky, si odpracoval.

Můj první „profi“ foťák Nikon D200 jsem pořídil použitý za poloviční cenu. Nikon kromě svých nejvyšších modelů, které jsou projektovány pro každodenní profesionální nasazení v dešti a prachu, jsou opravdu velké a těžké a běžně zvládají půl milionu cyklů závěrky, vyrábí i modely určené pro méně náročné zákazníky. Jejich parametry a odolnost jsou sice o něco omezenější, ale používají stejnou technologii a jsou odolné proti vlivům počasí. A co je důležité: jejich ovládání se od prvního digitálního modelu Nikonu prakticky nemění, včetně rozmístění páček a knoflíků. Přechod mezi různými modely je tak snadný a není nutno studovat manuály. Tahle D200 mě zcela uchvátila. Byla sice těžší než D70, ale dvakrát tak rychlá hlavně pohotová. Ukázala mi, jak velký je rozdíl mezi amatérskými a profi modely.

Nikon D300 byl (je—vlastně jej používám i nadále) jedním z nejpovedenějších modelů Nikonu. Šlo o „mladšího bratra“ špičkové D3, kterou se Nikon dostal zpět na vrchol profi třídy. Ve srovnání s D200 se vyznačoval hlavně lepším systémem ostření a také kvalitou čipu, dovolujícího nastavit vyšší ISO bez ztráty kvality. 8 snímků/s už stačí skoro na všechno. Dnes je na odpočinku a fotím s ním, jen když potřebuji něco, na co nemusím dávat pozor, že zmkne nebo se rozbije, třeba při cyklovýletech. Ostatně má už na kontě přes sto tisíc expozic a vlastně už ani nejde jej prodat.

Můj první full frame je Nikon D700 Jeho parametry včetně ovládání jsou shodné s D300. Samozřejmě větší a novější čip má podstatně lepší dynamický rozsah a dosahuje dobrých výsledků i při ISO 6400. Koupil jsem jej skoro nový za méně než poloviční cenu. Dnes už s ním nefotím sport a nenosím jej na výlety, protože je přece jen dost těžký a hlavně objektivy jsou těžké, takže počet snímků nepřesáhl ještě ani 50 tisíc a má tak dobrou polovinu životnosti ještě před sebou. Pro fotografování svateb a podobných příležitostí je stále zcela vyhovující. Nepřekonatelný je při fotografování s bleskem. Vestavěným malým bleskem dokáže bezdrátově ovládat několik velkých blesků. Pokud se na něj nasadí velký blesk, využívá přisvětlení a může ostřit i úplně potmě. A rozlišení 12 MPx stačí pro většinu mých potřeb.

Moje poslední zrcadlovka Nikon D500 je vybavena výrazně lepším autofokusem a dokáže 10 obr./s. Má stejně jako D300 APC čip, ale už 20 Mpx. Hodí se hlavně pro focení sportu a zvířat s teleobjektivy, ale fotil jsem s ní i svatbu a beru ji i na kolo. Za těch pár let, co ho mám, už nacvakala skoro sto tisíc snímků. Navíc je lehčí než D700 při lepší obrazové kvalitě a lehčí jsou i objektivy. Snad ještě dlouho vydrží.

Nikony řady 1 představují slepou uličku tohoto výrobce, bohužel. Při jejich uvedení předběhl Nikon dobu. Mají malý snímač 1", ale na rozdíl od tehdejších kompaktních neskutečně rychle ostří fázovým algoritmem, takže se s nimi dá fotit skoro jako s normální zrcadlovkou. Mám dva různé modely, V1 a V2. Poté, co se přestaly vyrábět, se daly koupit za zlomek původní ceny včetně objektivů, které jsou výborné a velmi malinké. Ideální pro fotografování v davu nebo na koncertech, protože pracují nejen rychle (až 60 obr./s), ale také zcela nehlukně. A přes redukci se dají nasadit i ostatní objektivy Nikonu pro zrcadlovky.

Nikon Z6 není zrcadlovka, ale má elektronický hledáček. Je to první zástupce této technologie Nikonu, nepočítáme-li řadu 1. Jeho výhodou je nižší váha, naprosto nehlukný chod a pro mě především stabilizace obrazu zabudovaná v těle, což dovoluje udržet delší časy v ruce bez stativu i s objektivy bez zabudované optické stabilizace.

Nevýhodou je snad jen rychlé vybíjení baterie elektronickým hledáčkem a odlišný bajonet objektivů. Další nevýhodou pro mě je odlišné ovládání: vychází z nižších modelů Nikonu a musím si vždy chvíli zvykat na jeho jinou filosofii. Na druhé straně nová, naprosto špičková, řada objektivů s bajonetem Z vesměs překonává vše, co dosud Nikon (a nejen Nikon) vyráběl, navíc s příslušnou redukcí je možno používat i staré objektivy s bajonetem F.

Samozřejmě nelze zapomenout na objektivy. Na Praktiky jsem měl pevná skla 28,50,80 a 135 mm a konvertor 2x. Pozdější zoomy se neosvědčily a rychle jsem je prodal. Na Nikony jsem většinu objektivů pořídil v bazaru, od rybího oka až po 400 mm. Mohu vybírat mezi pohotovými zoomy a světelnými objektivy. Vesměs jde o Nikony, některé jsou ještě z 80. let, ale i ty nejstarší manuální skla ještě najdou uplatnění.